

הזקנים - דבר זה נראה חצפה!
אמר רבי יהודה, חס ושלום שזו
חצפה, אלא להראות הטוב
שצריך לעשות עם המת, והוא
לא רוצה, ולפיכך עושים לו קלון
לפני כלם.

איזה קלון עושים לו? שכתוב
וירקה בפניו, להכלם בפני הכל,
אשר לא יבנה את בית אהיו.
והפסוק כותב, וירקה ואמרה
ככה כו', כמו שנאמר (במדבר יב)
ואביה ירק בפינה הלא
תכלם.

רבי אבהו אמר רבי יוחנן, פֶּעֶסָה
(וירקה) רק, שנגראה שהוא רק, ולא
מים, ולא שהתכסה בעפר.

האשה היא, שבאה לפני רבי
שמעון ונרקה רק, וראה בה
שאכלה באותה שעה, ולא היה
נראה רק, ולא נעשתה ביום
ההוא, ואחר כך נמלכו, והזדווגו
זה עם זה.

והאם רבי שמעון עשה כן? והרי
למדנו, אם נמלכו קדם שתעלה
לפני הדין - נאה! ומשהתירה
את נעלו לפני הדין - לא!

אמר רבי יהודה, שונה אותה
האשה, שטרם שעשו זה עם זה,
אלא שזרקה רק לראות, ולא היה
כשר, והלכו והזדווגו זה עם זה
אחר כך.

והרצה נעלו, כמו שנאמר (הושע
ח) חלץ מהם. רבי יהודה אמר
רבי חייא, פתוב (שמות א) אל תקרב
הלום של נעליך מעל רגליך, וכי
מנעל מטהר את המקום או
מטמא את המקום? אלא אמר
רבי אבא, מלמד שצנה לו הקדוש
ברוך הוא בדרך כבוד להתפרש
מאשתו מכל וכל. במשה פתוב
נעליך, וביהושע פתוב נעליך,
שלא יפרש מאשתו מכל וכל,
אלא לעתים מזומנים.

אתחזי. אמר רבי יהודה, חס ושלום דהוצפא
הוא, אלא לאתחזאה טיבו דבעינא למעבד
עם מיתא, ואיהו לא בעי, ולפיכך עבדית ליה
קלנא קמי כולא.

מאי קלנא עבדית ליה. דכתיב, וירקה בפניו,
להכלם בפני הכל, אשר לא יבנה את
בית אהיו. וקרא כתיב, וירקה ואמרה ככה
וכו'. כמה דאת אמר, (במדבר יב) ואביה ירק
בפינה הלא תכלם.

רבי אבהו אמר ר' יוחנן, צהבה (וירקה) רוקא,
דמתחזי לכולא דאיהו רוקא, ולא מים, ולא
דאתפסי בעפרא.

ההיא איתתא, דאתת לקמיה דרבי שמעון,
ורמת רוקא, וחזי בה דאכלת בההיא
שעתא, ולא הוי מתחזי רוקא, ולא אתעבדת
ההוא יומא, ולבתר אמלכו ואזדווגו דא עם
דא.

ומי עביד ר' שמעון הכי, והתנן אי אמלכו
קודם דתסתלק קמי דיינא יאות,
ומדתשרי סיניה קמי דיינא לא.

אמר רבי יהודה, שאני ההיא איתתא, דעד
לא עבדו דא עם דא, אלא דארמית
רוקא למחזי, ולא הוה כשרא ואזלו ואזדווגו
דא עם דא לבתר.

והרצה נעלו, כמה דאת אמר (הושע ה ח) חלץ
מהם. רבי יהודה אמר רבי חייא,
פתיב, (שמות ג ה) אל תקרב הלם של נעליך מעל
רגליך, וכי מנעל מטהר את המקום, או מטמא
את המקום. אלא אמר רבי אבא, מלמד שצנה
לו הקדוש ברוך הוא בדרך כבוד להתפרש
מאשתו מכל וכל. במשה פתיב נעליך,
וביהושע פתיב (הושע ה טו) נעליך, שלא יתפרש
מאשתו מכל וכל, אלא לעתים מזומנים.

בִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו. (שמות ג ה)
מָקוֹם יֵשׁ לָךְ בְּמַעְלָה גְדוֹלָה מִשָּׂאֵר בְּנֵי
אָדָם, מִדְּרָגָה הַנִּקְרָאת קוֹדֶשׁ. וְעַל כֵּן נִצְטוּרָה
לְהִתְפָּרֵשׁ מֵאֲשֶׁתוֹ בְּדֶרֶךְ נֶעֱל. אַף כָּאֵן נִמִּי הָאִי
נֶעֱל פְּרִישוֹת אִשָּׁה. (דף עג ע"א)

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, צְרִיף הָאָדָם לְכַטוּחַ בְּקוֹנוֹ,
וְלִיקַח אִשָּׁה, וְלִהְיוֹלִיד בְּנִים, שְׂלָא יִלְף
עֲרִירִי לְעוֹלָם הַבָּא. דְּתַנֵּן, מֵאִי דְכַתִּיב, (ויקרא כ
כא) עֲרִירִים יָמוּתוּ, דְּכָל מִי שְׂאִין לוֹ בְּנִים בְּעוֹלָם
הַזֶּה, הוּא כְּאֵלוֹ לֹא נִבְרָא וְלֹא הָיָה, וְנִקְרָא
עֲרִירִי מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמִן הָעוֹלָם הַבָּא.
דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מֵאֲחֵר שֶׁהָאָדָם נוֹשֵׂא אִשָּׁה,
וּמוֹלִיד בְּנִים. נִקְרָא עֶבֶד ה', וְנוֹחַל
הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהָעוֹלָם הַבָּא. דְּכַתִּיב, (יחזקאל מד ל)
לְהַנִּיחַ בְּרֻכָה אֶל בֵּיתְךָ.

מִשָּׂר לְמָה הַדְּבַר דּוּמָה. לְמַלְךָ שְׁנַתֵּן פְּקֻדוֹן
לְשִׁלְשָׁה בְּנֵי אָדָם, הָאֶחָד שָׁמַר אֶת
הַפְּקֻדוֹן. הַשְּׁנִי אָבַד אֶת הַפְּקֻדוֹן לְגַמְרִי.
הַשְּׁלִישִׁי טַנְּףָ אֶת הַפְּקֻדוֹן, וְנָתַן מִמֶּנּוּ לְאַחַר
לְשִׁמְרוֹ. לְיָמִים, בָּא הַמֶּלֶךְ לְתַבּוּעַ פְּקֻדוֹנוֹ.
אוֹתוֹ שִׁשְׁמַר הַפְּקֻדוֹן, שִׁבְחוּ הַמֶּלֶךְ וְעָשְׂאוּ
נְאֻמֵּי בֵּיתוֹ. הַשְּׁנִי שִׁאָבַד אֶת הַפְּקֻדוֹן, הָאָבִידוֹ
מִן הָעוֹלָם, וְצוּהָ שְׂלָא יְהִיָה לוֹ שֵׁם וּשְׂאֲרִית.
הַשְּׁלִישִׁי שִׁטְנַף אֶת הַפְּקֻדוֹן, וְהַנִּיחַ מִמֶּנּוּ לְאַחַר - אָמַר הַמֶּלֶךְ:
הַנִּיחֵנוּ לָזֶה עַד שְׁנִרְאָה הָאֲחֵר
הֵיאָף יַעֲשֶׂה מִמָּה שֶׁהַנִּיחַ זֶה בְּיָדוֹ,
וּבֵין כֶּף לֹא יֵצֵא מִבֵּית הַמֶּלֶךְ.

זָכָה הָאֲחֵר, יֵצֵא זֶה לְחִירוֹת. לֹא זָכָה, אָמַר
הַמֶּלֶךְ, תָּנּוּ לָזֶה עוֹנֵשׁ עַל שִׁטְנַף אֶת
הַפְּקֻדוֹן, וַיִּשְׂאֵר הַפְּקֻדוֹן שְׁלוֹ. רַב הוּנָא אָמַר,
כִּיּוֹן דְּעָאֵל עָאֵל.

וְאִי טַנְּףָ אֶת הַפְּקֻדוֹן וְלֹא הַנִּיחַ בְּיַד אֲחֵר
לְשִׁמְרוֹ, מוֹצִיאִין אוֹתוֹ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, עַד

בִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו.
מָקוֹם יֵשׁ לָךְ בְּמַעְלָה גְדוֹלָה
מִשָּׂאֵר בְּנֵי אָדָם, מִדְּרָגָה הַנִּקְרָאת
קוֹדֶשׁ. וְעַל כֵּן נִצְטוּרָה לְהִתְפָּרֵשׁ
מֵאֲשֶׁתוֹ בְּדֶרֶךְ נֶעֱל. אַף כָּאֵן גַּם
הַנֶּעֱל הַזֶּה פְּרִישוֹת אִשָּׁה.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, צְרִיף אָדָם לְכַטוּחַ
בְּקוֹנוֹ, וְלִיקַח אִשָּׁה, וְלִהְיוֹלִיד
בְּנִים, שְׂלָא יִלְף עֲרִירִי לְעוֹלָם
הַבָּא. שְׂשִׁנִּינוּ, מֵהוּ שְׂכַתוּב (ויקרא
כ) עֲרִירִים יָמוּתוּ? שְׂכָל מִי שְׂאִין
לוֹ בְּנִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, הוּא כְּאֵלוֹ
לֹא נִבְרָא וְלֹא הָיָה, וְנִקְרָא עֲרִירִי
מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וּמִן הָעוֹלָם הַבָּא.
שְׂאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מֵאֲחֵר שֶׁהָאָדָם
נוֹשֵׂא אִשָּׁה וּמוֹלִיד בְּנִים, נִקְרָא
עֶבֶד ה', וְנוֹחַל הָעוֹלָם הַזֶּה
וְהָעוֹלָם הַבָּא, שְׂכַתוּב (יחזקאל מד)
לְהַנִּיחַ בְּרֻכָה אֶל בֵּיתְךָ.

מִשָּׂר לְמָה הַדְּבַר דּוּמָה? לְמַלְךָ
שְׁנַתֵּן פְּקֻדוֹן לְשִׁלְשָׁה בְּנֵי אָדָם.
הָאֶחָד שָׁמַר אֶת הַפְּקֻדוֹן; הַשְּׁנִי
אָבַד אֶת הַפְּקֻדוֹן לְגַמְרִי;
הַשְּׁלִישִׁי טַנְּףָ אֶת הַפְּקֻדוֹן, וְנָתַן
מִמֶּנּוּ לְאַחַר לְשִׁמְרוֹ. לְיָמִים בָּא
הַמֶּלֶךְ לְתַבּוּעַ פְּקֻדוֹנוֹ. אוֹתוֹ
שִׁשְׁמַר הַפְּקֻדוֹן, שִׁבְחוּ הַמֶּלֶךְ
וְעָשְׂאוּ נְאֻמֵּי בֵּיתוֹ. הַשְּׁנִי שִׁאָבַד
אֶת הַפְּקֻדוֹן, הָאָבִידוֹ מִן הָעוֹלָם,
וְצוּהָ שְׂלָא יְהִיָה לוֹ שֵׁם וּשְׂאֲרִית.
הַשְּׁלִישִׁי שִׁטְנַף אֶת הַפְּקֻדוֹן,
וְהַנִּיחַ מִמֶּנּוּ לְאַחַר - אָמַר הַמֶּלֶךְ:
הַנִּיחֵנוּ לָזֶה עַד שְׁנִרְאָה הָאֲחֵר
הֵיאָף יַעֲשֶׂה מִמָּה שֶׁהַנִּיחַ זֶה
בְּיָדוֹ, וּבֵין כֶּף לֹא יֵצֵא מִבֵּית
הַמֶּלֶךְ.

זָכָה הָאֲחֵר - יֵצֵא זֶה לְחִירוֹת. לֹא
זָכָה - אָמַר הַמֶּלֶךְ: תָּנּוּ לָזֶה עוֹנֵשׁ
עַל שִׁטְנַף אֶת הַפְּקֻדוֹן, וַיִּשְׂאֵר
הַפְּקֻדוֹן שְׁלוֹ. רַב הוּנָא אָמַר, כִּיּוֹן
שְׂנַכְנַס - נַכְנַס.

וְאִם טַנְּףָ אֶת הַפְּקֻדוֹן וְלֹא הַנִּיחַ
בְּיַד אֲחֵר לְשִׁמְרוֹ, מוֹצִיאִים אוֹתוֹ
מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, עַד שְׂיָבֵא אֲחֵר

ויתקן מה שטנף זה, והפקדון מוציאין אותו מידו של זה, ונותנין אותו לזה שתקנו.

רבי חייא אמר, כתוב (בראשית ב) ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. כיון שאמר נשמת חיים, למה ויהי האדם לנפש חיה? אלא על מנת פן נתן הקדוש ברוך הוא נשמה באדם, שיהיה לנפש חיה. במערבא קוראים ליולדת חיה.

ועוד, אלהים הוציא מינים למינו, והיא הנשמה, והנשמה מתחלקת ומתרבה בגוף, בעוד שהיא בגוף, וכיון שיוצאה מהגוף, מתרבה ביותר, ומשגת מה שלא תוכל להשיג בעודה בגוף.

והכף שנפרדת מהגוף, רוצה להדבק באלהים, ומשום שלא הוציאה גוף, שהוא מינו, כמו שהוציא אלהים נשמה שהיא מינו - לא מתקבלת, וחוזרת ושואפת עד שתכנס בגוף אחר, כדי לקיים זרע לשוב להדבק בגוף הטהור והנקי והנקי. ומי שלא הניח בנים, לא מזדקק לו. זהו שכתוב (ירמיה ב) באות נפשה שאפה רוח.

רבי שמעון אמר, מי שלא השאיר אחריו גזעים לשרש, נשמתו פלה מן אותו הדמיון שפולל כל הדמיונות, עד שמתגלגלת ומורקת מפלי לכלי, כמו שנקאמר (שם) ולא הורק מפלי אל פלי. מה תקנתו? כתוב (ויקרא כה) ובא גאלו הקרב אליו וגאל את ממכר אחיו.

רבי יהודה אמר, מתגלגלת עד שתמצא פלי פשר להתתקן. ואם אותו הגואל איננו, נשבר הפלי הקר, ועל זה נקרא (דברים ז) ומשלם לשנאיו אל פניו

והאבידו. וכתוב (שם ה')

שכיבא אחר ויתקן מה שטנף זה, והפקדון מוציאין אותו מידו של זה, ונותנין אותו לזה שתקנו.

רבי חייא אמר, כתיב (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. כיון שאמר נשמת חיים, אמאי ויהי האדם לנפש חיה. אלא, על מנת פן נתן הקדוש ברוך הוא נשמה באדם, שיהיה לנפש חיה. במערבא קורין ליולדת, חיה.

ותו, אלהים אפיק זינין לזיניה, והיא הנשמה. והנשמה מתחלקת ומתרבה בגוף, בעוד שהיא בגוף, וכיון שיוצאה מהגוף, מתרבה ביותר, ומשגת מה שלא תוכל להשיג בעודה בגוף.

והיכף שנפרדת מהגוף, רוצה להדבק באלהים, ובגין דלא אפיקת גופא, דהוא זיניה, כמה דאפיק אלהים נשמתא דהוא זיניה, לא מתקבלת, וחוזרת ושואפת עד שתכנס בגוף אחר, כדי לקיים זרע ולשוב להדבק בגוף הטהור והנקי והנקי. ומי שלא הניח בנים, לא מזדקק ליה. הדא הוא דכתיב, באות נפשה שאפה רוח.

רבי שמעון אמר, האי מאן דלא אשתאר בתריה גזעין לשרשא, נשמתיה אשתיצי מן ההוא דמיונא דכליל כל דמיונין, עד דמתגלגלא, ואיתורקת ממאנא למאנא. כמה דאת אמר, (שם מח יא) ולא הורק מפלי אל פלי. מאי תקנתיה. כתיב, (ויקרא כה כה) ובא גאלו הקרב אליו וגאל את ממכר אחיו.

רבי יהודה אמר, מתגלגלת עד די תשפח מאנא דכשרא לאתתקנא. ואי ההוא פרוקא לא הוי, קוזטיפא דבודיטא אתבר. ועל האי אתקרי, (דברים ז') ומשלם לשונאיו אל פניו